

REPETYTORIA BECKA

Prawo karne

2. wydanie

pytania

kazusy

tablice

testy

| C.H.BECK

REPETYTORIA BECKA

Prawo karne

Polecamy w tej serii:

POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE, wyd. 2

POSTĘPOWANIE CYWILNE, wyd. 2

POSTĘPOWANIE KARNE, wyd. 2

PRAWO CYWILNE – CZĘŚĆ OGÓLNA, wyd. 6

PRAWO HANDLOWE I GOSPODARCZE, wyd. 2

PRAWO KONSTITUCYJNE, wyd. 2

PRAWO PRACY, wyd. 2

PRAWO RZECZOWE, wyd. 6

SPADKI I PRAWO RODZINNE, wyd. 2

ZOBOWIĄZANIA, wyd. 2

Beck Akademia
konferencje • szkolenia • e-learning

Legalis
System Informacji Prawnej

Prawo karne

pytania • kazusy • tablice • testy

2. wydanie

prof. KUL dr hab. Krzysztof Wiak (red.)

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

dr Małgorzata Gałązka

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

dr Radosław G. Hałas

Radca prawny

dr Sławomir Hypś

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

dr Damian Szeleszczuk

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2018

Stan prawny: 1 stycznia 2018 r. (do Dz.U. z 2017 r. poz. 1904)

Wydawca: *Wioletta Żelazowska*

© Wydawnictwo C.H.Beck 2018

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i tkanie: Tim-Print, Warszawa
Druk i oprawa: P.W.P. Interdruk, Warszawa

ISBN 978-83-812-8068-6

ISBN e-book 978-83-812-8069-3

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
---------------------	------

Część A. Pytania egzaminacyjne

Część ogólna	I
Rozdział I. Zagadnienia wstępne	I
Pytania 1–2	
Rozdział II. Ustawa karna i jej obowiązywanie	4
Pytania 3–11	
Rozdział III. Pojęcie przestępstwa	13
Pytania 12–16	
Rozdział IV. Struktura przestępstwa	16
Pytania 17–24	
Rozdział V. Klasyfikacja (podział) przestępstw	23
Pytania 25–32	
Rozdział VI. Okoliczności wyłączające bezprawność (kontratypy)	28
Pytania 33–37	
Rozdział VII. Okoliczności wyłączające winę	34
Pytania 38–49	
Rozdział VIII. Formy stadialne przestępstwa	41
Pytania 50–57	
Rozdział IX. Formy współdziałania przestępczego	48
Pytania 58–62	
Rozdział X. Zbieg przestępstw	53
Pytania 63–68	

Rozdział XI. Zbieg przepisów _____	56
Pytania 69–75	
Rozdział XII. Kary _____	60
Pytania 76–86	
Rozdział XIII. Środki karne, przepadek i środki kompensacyjne _____	69
Pytania 87–99	
Rozdział XIV. Środki probacyjne _____	81
Pytania 100–110	
Rozdział XV. Środki zabezpieczające _____	88
Pytania 111–113	
Rozdział XVI. Wymiar kary i środków karnych _____	91
Pytania 114–118	
Rozdział XVII. Kara łączna _____	95
Pytania 119–126	
Rozdział XVIII. Wyłączenie ukarania sprawcy, zatarcie skazania _____	98
Pytania 127–135	
Część szczególna _____	103
Rozdział XIX. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne _____	103
Pytania 136–138	
Rozdział XX. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej _____	106
Pytania 139–142	
Rozdział XXI. Przestępstwa przeciwko obronności i obowiązkowi pełnienia służby wojskowej _____	110
Pytanie 143	
Rozdział XXII. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu _____	111
Pytania 144–153	
Rozdział XXIII. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji _____	122
Pytania 154–157	
Rozdział XXIV. Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania oraz wolności seksualnej i obyczajności _____	127
Pytania 158–165	
Rozdział XXV. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece _____	136
Pytania 166–169	

Rozdział XXVI. Przepęstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej _____	139
Pytania 170–172	
Rozdział XXVII. Przepęstwa przeciwko działalnoci instytucji państwowych oraz samorzędu terytorialnego _____	142
Pytania 173–174	
Rozdział XXVIII. Przepęstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwosci _____	145
Pytania 175–178	
Rozdział XXIX. Przepęstwa przeciwko porządkowi publicznemu _____	149
Pytania 179–182	
Rozdział XXX. Przepęstwa przeciwko ochronie informacji _____	153
Pytania 183–185	
Rozdział XXXI. Przepęstwa przeciwko mieniu i obrotowi gospodarczemu _____	156
Pytania 186–199	
Rozdział XXXII. Przepęstwa przeciwko wiarygodności dokumentów oraz obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi _____	167
Pytania 200–204	

Część B. Kazusy

Część ogólna _____	173
Kazus 1. Zmiana ustawy karnej _____	173
Kazus 2. Terytorialny i personalny zakres obowiązywania ustawy karnej _____	175
Kazus 3. Związek przyczynowy _____	176
Kazus 4. Odpowiedzialność karna nieletnich i młodocianych _____	177
Kazus 5. Obrona konieczna _____	179
Kazus 6. Błąd co do faktu _____	182
Kazus 7. Błąd co do faktu a usiłowanie nieudolne _____	183
Kazus 8. Niepoczytalność – zbieg przepęstw – zbieg przepisów _____	186
Kazus 9. Przygotowanie a usiłowanie _____	191
Kazus 10. Usiłowanie _____	192
Kazus 11. Czynny żal _____	193
Kazus 12. Formy współdziałania przepęstnego _____	195
Kazus 13. Współsprawstwo _____	198
Kazus 14. Współsprawstwo – czyn ciągły – ciąg przepęstw _____	199
Kazus 15. Pozbawienie praw publicznych _____	202
Kazus 16. Środki karne _____	205
Kazus 17. Środki probacyjne _____	207
Kazus 18. Wymiar kary _____	209
Kazus 19. Zbieg przepisów – wymiar kary _____	210
Kazus 20. Kara łączna _____	213

Część szczególna	216
Kazus 21. Zabójstwo	216
Kazus 22. Przerwanie ciąży	219
Kazus 23. Bójka	220
Kazus 24. Wypadek komunikacyjny	222
Kazus 25. Zmuszanie	224
Kazus 26. Naruszenie miru domowego	226
Kazus 27. Obraza uczuć religijnych	228
Kazus 28. Zgwałcenie	230
Kazus 29. Znęcanie się	233
Kazus 30. Zniesławienie	236
Kazus 31. Naruszenie nietykalności cielesnej	238
Kazus 32. Łapownictwo bierne i czynne	239
Kazus 33. Falszywe zeznania	240
Kazus 34. Falszywe zeznania	241
Kazus 35. Zatajenie dowodów niewinności	243
Kazus 36. Niestosowanie się do zakazu orzeczonego przez sąd	245
Kazus 37. Wzięcie zakładnika, udział w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym	248
Kazus 38. Kradzież z włamaniem	251
Kazus 39. Kradzież a przywłaszczenie	253
Kazus 40. Rozbój a kradzież	256
Kazus 41. Rozbój a wymuszenie rozbójnicze	257
Kazus 42. Uszkodzenie cudzej rzeczy	260

Część C. Tablice

Część ogólna	263
Tablica 1. Podziały prawa karnego	263
Tablica 2. Dziedziny prawa karnego materialnego	264
Tablica 3. Systematyka Kodeksu karnego	264
Tablica 4. Zasady prawa karnego	265
Tablica 5. Zasada <i>nullum crimen nulla poena sine lege anteriori</i>	266
Tablica 6. Źródła prawa karnego	267
Tablica 7. Wykładnia przepisów prawa karnego	267
Tablica 8. Metody wykładni	268
Tablica 9. Obowiązki ustawy karnej pod względem czasu	269
Tablica 10. Miejsce popełnienia czynu zabronionego	269
Tablica 11. Reguły odpowiedzialności za przestępstwa popełnione za granicą	270
Tablica 12. Znaczenie wyroków obcych	271
Tablica 13. Struktura przestępstwa – dobro chronione	272
Tablica 14. Struktura przestępstwa – podmiot przestępstwa	273

Tablica 15. Struktura przestępstwa – strona przedmiotowa (1) _____	274
Tablica 16. Struktura przestępstwa – związek przyczynowy _____	275
Tablica 17. Struktura przestępstwa – strona przedmiotowa (2) _____	276
Tablica 18. Struktura przestępstwa – strona podmiotowa _____	277
Tablica 19. Struktura przestępstwa – strona podmiotowa przestępstw kwalifikowanych przez następstwo _____	278
Tablica 20. Zbrodnie i występki _____	279
Tablica 21. Przestępstwa umyślne i nieumyślne _____	280
Tablica 22. Przestępstwa z działania i z zaniechania _____	280
Tablica 23. Przestępstwa materialne i formalne _____	281
Tablica 24. Przestępstwa powszechne i indywidualne _____	282
Tablica 25. Przestępstwa trwałe i jednochwilowe _____	282
Tablica 26. Przestępstwa z naruszenia i narażenia na niebezpieczeństwo dobra chronionego _____	283
Tablica 27. Przestępstwa przechodnie i nieprzechodnie _____	283
Tablica 28. Typy przestępstw _____	284
Tablica 29. Przestępstwa publicznoskargowe i prywatnoskargowe _____	285
Tablica 30. Pojęcie przestępstwa o charakterze terrorystycznym _____	286
Tablica 31. Obrona konieczna a stan wyższej konieczności _____	287
Tablica 32. Okoliczności wyłączające winę _____	288
Tablica 33. Niepoczytalność (art. 31 § 1 KK) _____	289
Tablica 34. Błąd w prawie karnym _____	290
Tablica 35. Przygotowanie _____	291
Tablica 36. Karalność przygotowania _____	291
Tablica 37. Usiłowanie _____	292
Tablica 38. Przygotowanie a usiłowanie _____	292
Tablica 39. Koncepcje współdziałania w przestępstwie _____	293
Tablica 40. Formy zjawiskowe _____	294
Tablica 41. Współsprawstwo _____	295
Tablica 42. Sprawstwo kierownicze _____	295
Tablica 43. Sprawstwo polecające _____	296
Tablica 44. Podżeganie _____	296
Tablica 45. Pomocnictwo _____	297
Tablica 46. Rozgraniczenie współsprawstwa i pomocnictwa _____	297
Tablica 47. Zasady odpowiedzialności za współdziałanie przestępne _____	298
Tablica 48. Zbieg przestępstw – zbieg przepisów _____	299
Tablica 49. Zbieg przepisów _____	300
Tablica 50. Czyny współukarane _____	301
Tablica 51. Czyn ciągły a ciąg przestępstw – porównanie _____	302
Tablica 52. Środki penalne _____	303
Tablica 53. Kara grzywny _____	304
Tablica 54. Kara ograniczenia wolności _____	304
Tablica 55. Kary pozbawienia wolności _____	305
Tablica 56. Zakaz prowadzenia pojazdów _____	305
Tablica 57. Nawiazka _____	306

Tablica 58. Świadczenie pieniężne	307
Tablica 59. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	308
Tablica 60. Przesłanki stosowania warunkowego umorzenia postępowania	309
Tablica 61. Obowiązki próby przy warunkowym umorzeniu postępowania	310
Tablica 62. Skutki przebiegu próby przy warunkowym umorzeniu postępowania	311
Tablica 63. Przesłanki stosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary	312
Tablica 64. Grzywna przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary	313
Tablica 65. Okresy próby przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary	313
Tablica 66. Obowiązki próby przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary	314
Tablica 67. Skutki przebiegu okresu próby warunkowego zawieszenia wykonania kary	315
Tablica 68. Przesłanki warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności	316
Tablica 69. Modyfikacje przesłanek warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności	316
Tablica 70. Okres próby przy warunkowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności	317
Tablica 71. Obowiązki próby przy warunkowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności	317
Tablica 72. Skutki przebiegu okresu próby przy warunkowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności	318
Tablica 73. Zwolnienie od reszty kary ograniczenia wolności oraz środków karnych	319
Tablica 74. Katalog środków zabezpieczających	320
Tablica 75. Przesłanki zastosowania środka zabezpieczającego	321
Tablica 76. Kara łączna	322
Tablica 77. Okoliczności wyłączające karalność sprawcy	323
Tablica 78. Śmierć sprawcy	323
Tablica 79. Przedawnienie	324
Tablica 80. Wyłączenie instytucji przedawnienia	325
Tablica 81. Okoliczności związane z darowaniem kary	325
Tablica 82. Zatarcie skazania	326
Część szczególna	327
Tablica 83. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości i przestępstwa wojenne	327
Tablica 84. Ludobójstwo	328
Tablica 85. Szpiegostwo	328
Tablica 86. Ochrona życia	329
Tablica 87. Ochrona zdrowia	329
Tablica 88. Typy zabójstw	330
Tablica 89. Zabójstwo w typie podstawowym	330
Tablica 90. Przerwanie ciąży	331
Tablica 91. Spowodowanie uszczerbku na zdrowiu	332
Tablica 92. Udział w bójce lub pobiciu – typ podstawowy	333

Tablica 93. Udział w bójce lub pobiciu – typy kwalifikowane	333
Tablica 94. Wypadek komunikacyjny a katastrofa komunikacyjna	334
Tablica 95. Pozbawienie wolności	335
Tablica 96. Groźba bezprawna i groźba karalna	335
Tablica 97. Handel ludźmi	336
Tablica 98. Nękanie (stalking)	337
Tablica 99. Utrwalanie wizerunku nagiej osoby bez jej zgody	337
Tablica 100. Przestępstwo zmuszania	338
Tablica 101. Zabieg leczniczy bez zgody pacjenta	338
Tablica 102. Naruszenie miru domowego	339
Tablica 103. Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	339
Tablica 104. Przestępstwo zgwałcenia	340
Tablica 105. Przestępstwa związane z wykorzystaniem seksualnym	341
Tablica 106. Przestępstwa pedofilskie	342
Tablica 107. Przestępstwo kazirodztwa	343
Tablica 108. Przestępstwo nawiązania kontaktu z małoletnim w celu wykorzystania seksualnego (<i>grooming</i>)	343
Tablica 109. Przestępstwo propagowania lub pochwalania pedofilii	344
Tablica 110. Przestępstwa związane z pornografią	344
Tablica 111. Przestępstwa związane z prostytutką	345
Tablica 112. Przestępstwo bigamii	346
Tablica 113. Przestępstwo znęcania się	346
Tablica 114. Przestępstwo rozpijania małoletniego	347
Tablica 115. Przestępstwo niealimentacji	347
Tablica 116. Przestępstwo porzucenia małoletniego lub osoby nieporadnej	348
Tablica 117. Przestępstwo uprowadzenia małoletniego lub osoby nieporadnej	348
Tablica 118. Nielegalna adopcja	349
Tablica 119. Dozwolona krytyka	349
Tablica 120. Przestępstwa związane z korupcją	350
Tablica 121. Wyłączenie karalności za łapownictwo	351
Tablica 122. Przestępstwo poplecznictwa	351
Tablica 123. Udział w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym	352
Tablica 124. Kryminalizacja zachowań odnoszących się do broni palnej i amunicji	353
Tablica 125. Ochrona mienia – granica między przestępstwem a wykroczeniem	354
Tablica 126. Przestępstwa rozbójnicze	355
Tablica 127. Fałszowanie dokumentów	356
Tablica 128. Paserstwo	357
Tablica 129. Kradzież a przywłaszczenie	357
Tablica 130. Oszustwo – oszustwo gospodarcze – oszustwo ubezpieczeniowe	358
Tablica 131. Kradzież – kradzież z włamaniem – kradzież rozbójnicza – rozbój	359
Tablica 132. Przestępstwa przeciwko mieniu – wypadki mniejszej wagi	360

Część D. Testy

Test 1. Zasady odpowiedzialności karnej _____	361	Odpowiedzi do testu 1	___ 440
Test 2. Formy popełnienia przestępstwa _____	366	Odpowiedzi do testu 2	___ 440
Test 3. Wyłączenie odpowiedzialności karnej _____	370	Odpowiedzi do testu 3	___ 441
Test 4. Kary, środki karne, przepadek i środki kompensacyjne _____	373	Odpowiedzi do testu 4	___ 441
Test 5. Zasady wymiaru kary i środków karnych	387	Odpowiedzi do testu 5	___ 442
Test 6. Powrót do przestępstwa i środki związane z poddaniem sprawcy próbie _____	393	Odpowiedzi do testu 6	___ 443
Test 7. Zbieg przestępstw, łączenie kar i środków karnych i środki zabezpieczające _____	402	Odpowiedzi do testu 7	___ 444
Test 8. Przedawnienie i zatarcie skazania _____	407	Odpowiedzi do testu 8	___ 444
Test 9. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą _____	411	Odpowiedzi do testu 9	___ 445
Test 10. Część szczególna _____	415	Odpowiedzi do testu 10	___ 445

Wykaz skrótów

1. Akty normatywne

- BrońU _____ ustawa z 21.5.1999 r. o broni i amunicji (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1839)
- d. KK _____ ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.)
- EKPC _____ Konwencja z 4.11.1950 r. o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- KC _____ ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- KK _____ ustawa 6.6.1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.)
- KKW _____ ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 665 ze zm.)
- Konstytucja RP _____ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i ze sprost.)
- KPK _____ ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1904)
- KRO _____ ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 682)
- KSH _____ ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1577)
- KW _____ ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 1094 ze zm.)
- MPPOiP _____ Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 19.12.1966 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167)
- NarkU _____ ustawa z 29.7.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.)
- NielU _____ ustawa z 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1654 ze zm.)
- ObrRPU _____ ustawa z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1430 ze zm.)
- OchrInfNiejawU _____ ustawa z 5.8.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1167)
- PWKK _____ ustawa z 6.6.1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 554 ze zm.)

ZawLekU _____ ustawa z 5.12.1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 125 ze zm.)

2. Czasopisma

AUMCS _____ Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
 GSP _____ Gdańskie Studia Prawnicze
 KZS _____ Krakowskie Zeszyty Sądowe
 MoP _____ Monitor Prawniczy
 OSA _____ Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
 OSAB _____ Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
 OSNKW _____ Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Wojskowa
 OSNPG _____ Orzecznictwo Sądu Najwyższego Prokuratura Generalna
 OSNwSK _____ Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
 OSPiKA _____ Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
 OTK _____ Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
 Pal. _____ Palestra
 PiP _____ Państwo i Prawo
 PPK _____ Przegląd Prawa Karnego
 Prok. i Pr. _____ Prokuratura i Prawo
 PS _____ Przegląd Sądowy
 PUG _____ Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
 SP _____ Studia Prawnicze
 WPP _____ Wojskowy Przegląd Prawniczy

3. Piśmiennictwo

K. Daszkiewicz,

Przestępstwa _____ *K. Daszkiewicz, Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Rozdział XIX Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2000*

L. Gardocki, Prawo _____ *L. Gardocki, Prawo karne, Warszawa 2004*

R. Góral, O. Górniok,

Przestępstwa _____ *R. Góral, O. Górniok, Przestępstwa przeciwko instytucjom państwowym i wymiarowi sprawiedliwości. Rozdział XXIX i XXX Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2000*

O. Górniok i in.,

Komentarz _____ *O. Górniok, S. Hoc, S.M. Przyjemski, Kodeks karny. Komentarz, t. III (art. 117–363), Gdańsk 1999*

Komentarz,

red. *A. Grześkowiak,*

K. Wiak _____ *Kodeks karny. Komentarz, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2017*

Komentarz,

red. *O. Górniok* _____ *Kodeks karny. Komentarz, red. O. Górniok, Warszawa 2004*

- Komentarz,
red. *A. Wąsek*, t. I — Kodeks karny. Część szczególna, t. I, Komentarz do artykułów 117–221, red. *A. Wąsek*, Warszawa 2004
- Komentarz,
red. *A. Wąsek*, t. II — Kodeks karny. Część szczególna, t. II, Komentarz do artykułów 226–316, red. *A. Wąsek*, Warszawa 2005
- Komentarz,
red. *A. Zoll* — Kodeks karny. Część szczególna, t. II i III, red. *A. Zoll*, Kraków 2006
- B. Kunicka-Michalska*,
Przestępstwa — *B. Kunicka-Michalska*, Przestępstwa przeciwko ochronie informacji i wymiarowi sprawiedliwości. Rozdział XXX–XXXIII Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2000
- B. Kunicka-Michalska*,
J. Wojciechowska,
Przestępstwa — *B. Kunicka-Michalska, J. Wojciechowska*, Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności oraz czci i nietykalności cielesnej. Rozdział XXII, XXIV, XXV, XXVII Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2001
- A. Marek*, Prawo — *A. Marek*, Prawo karne, Warszawa 2000
- J. Skorupka*,
Przestępstwa — *J. Skorupka*, Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi. Rozdział XXXVII Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2002
- J. Warylewski*,
Przestępstwa — *J. Warylewski*, Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Rozdział XXV Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2001
- J. Wojciechowski*,
Komentarz — *J. Wojciechowski*, Kodeks karny. Komentarz. Orzecznictwo, Warszawa 1997

4. Inne skróty

- art. — artykuł
in. — inny (-a, -e)
n.c.s.l. — *nullum crimen sine lege*
orz. — orzeczenie
PCK — Polski Czerwony Krzyż
post. — postanowienie
poz. — pozycja
pyt. — pytanie
SA — Sąd Apelacyjny
SN — Sąd Najwyższy

SN (7) _____	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów
sprost. _____	sprostowanie
t. _____	tom
tekst jedn. _____	tekst jednolity
TK _____	Trybunał Konstytucyjny
uchw. _____	uchwała
w zb. _____	w zbiegu
w zw. _____	w związku
w. _____	wiek
wyr. _____	wyrok
zd. _____	zdanie (-a)
ze zm. _____	ze zmianami
zob. _____	zobacz

Część A. Pytania egzaminacyjne

Część ogólna

Rozdział I. Zagadnienia wstępne

Pytanie I. Podaj definicję prawa karnego i dokonaj jego podziałów.

Prawo karne (materialne) jest to zespół przepisów prawnych, które określają, jakie zachowania człowieka stanowią czyny zabronione jako przestępstwa, jakie za te czyny grożą kary i inne środki penalne, oraz ustalają zasady odpowiedzialności karnej za te czyny i zasady stosowania sankcji w postaci kar lub innych środków wobec sprawców.

W prawie karnym materialnym można wyróżnić **prawo karne kodeksowe** i **pozakodeksowe**. W Kodeksie karnym z 6.6.1997 r., który stanowi podstawowe źródło polskiego prawa karnego, zawarte jest **prawo karne powszechne** oraz **prawo karne wojskowe**. Przepisy prawa karnego materialnego przewidujące odpowiedzialność karną znajdują się w wielu ustawach dodatkowych, zwanych **pozakodeksowym prawem karnym**. Na podstawie art. 116 KK stosuje się do nich przepisy Części ogólnej Kodeksu karnego, chyba że ustawy te wyraźnie wyłączają ich zastosowanie.

Prawo karne materialne można podzielić na **powszechne**, dotyczące ogółu sprawców, obejmujące większość dziedzin życia społecznego i **specjalne**. Do najważniejszych wyspecjalizowanych gałęzi prawa karnego zaliczyć należy **prawo karne skarbowe**, **prawo karne wojskowe** oraz w pewnym zakresie – karnym – **prawo nieletnich**. Do szeroko rozumianego prawa karnego materialnego zaliczyć także należy **prawo wykroczeń**.

Prawo karne skarbowe regulowane jest w Kodeksie karnym skarbowym z 10.9.1999 r. i stanowi zespół norm chroniących interesy finansowe podmiotów publicznych, przede wszystkim Skarbu Państwa. Określa katalog przestępstw i wykroczeń skarbowych oraz grożących za nie sankcji, autonomiczne względem prawa karnego powszechnego zasady odpowiedzialności karnej za przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz zasady stosowania kar i innych środków. Ponadto wskazuje na odrębności postępowania karnego i wykonawczego w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe.

Prawo karne wojskowe, zawarte w Części wojskowej Kodeksu karnego, zostało wyróżnione ze względu na szczególną kategorię osób – żołnierzy i sytuację, jaką jest pełnienie służby wojskowej. Obejmuje przestępstwa wojskowe i zasady odpowiedzialności karnej za ich popełnienie.

Prawo nieletnich jest odrębną dziedziną prawa uregulowaną w ustawie z 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1654 ze zm.) i w wąskim zakresie w Kodeksie karnym. Obejmuje normy prawne, których zadaniem jest przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich. Ze względu na brak zdolności do zawinienia, nieletni do 17. roku życia nie ponoszą odpowiedzialności karnej za przestępstwo. Wobec nich stosowane są środki wychowawcze i poprawcze. Wyjątek od tej zasady został ustanowiony w art. 10 § 2 KK, zgodnie z którym nieletni może ponosić odpowiedzialność karną za wskazane przestępstwa, popełnione po ukończeniu 15. roku życia. W takim wypadku prawo nieletnich jest częścią prawa karnego.

Prawo wykroczeń, regulowane przede wszystkim w Kodeksie wykroczeń z 20.5.1971 r., blisko związane z prawem karnym, jest od 1932 r. odrębną częścią prawa i zawiera katalog czynów zabronionych jako wykroczenia i sankcji grożących za ich popełnienie.

Prawo karne procesowe stanowi zbiór przepisów regulujących postępowanie karne, którego zadaniem jest doprowadzenie do wykrycia i ukarania sprawcy przestępstwa. Zawiera ono normy określające zasady i przebieg procesu karnego, prawa i obowiązki uczestników tego procesu. Regulowane jest w Kodeksie postępowania karnego z 6.6.1997 r. oraz ustawach dodatkowych, określających m.in. zasady działania organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości.

Prawo karne wykonawcze to zespół przepisów zawartych przede wszystkim w Kodeksie karnym wykonawczym z 6.6.1997 r., regulujących zasady i sposób wykonywania orzeczonych kar, środków karnych, środków probacyjnych i zabezpieczających. Wskazuje podmioty uczestniczące w postępowaniu wykonawczym, przebieg tego postępowania i udział społeczeństwa w wykonywaniu kar. Najobszerniejszą częścią prawa karnego wykonawczego jest **prawo penitencjarne**, regulujące wykonanie kary pozbawienia wolności, określające cele tej kary, prawa i obowiązki osadzonych w zakładach karnych oraz zasady odbywania tej kary.

Pytanie 2. Scharakteryzuj pojęcie i funkcje prawa karnego.

Pod pojęciem funkcji prawa karnego rozumie się oczekiwane efekty prawa karnego, zadania stawiane przed tym prawem. Jako podstawowe funkcje prawa karnego wskazuje się najczęściej **funkcję ochronną**, czyli zadanie ochrony dóbr prawnych i **funkcję gwarancyjną**, a więc zapewnienie człowiekowi, że będzie ponosił odpowiedzialność karną tylko za zachowanie zakazane jako przestępstwo w czasie jego popełnienia. W związku ze wzrostem rangi praw ofiar przestępstwa, wskazuje się także na **funkcję kompensacyjną** prawa karnego.

Funkcja ochronna zakłada, że podstawowym zadaniem prawa karnego jest ochrona wartości, ochrona dóbr prawnych wskazanych w ustawie karnej. Zadanie to prawo karne realizuje przez funkcje szczegółowe: funkcję **karzącą** (sprawiedliwościową) oraz funkcję **zapobiegawczą** (prewencyjną) w postaci **prewencji ogólnej i indywidualnej**. Prawo karne realizuje funkcję ochronną, zakazując w pierwszym rzędzie określonych zachowań. Kryminalizując takie zachowania, tworzy tym samym katalog dóbr chronionych. Ochronę tych dóbr mają zapewnić sankcje karne przewidziane za ich naruszenie.

Funkcja karząca prawa karnego wynika z samego faktu naruszenia normy prawnokarnej, z popełnienia przez sprawcę przestępstwa. Zadaniem prawa karnego jest ukaranie sprawcy przestępstwa, a środkiem służącym do tego są kary i inne środki penalne. Funkcja karząca ściśle wiąże prawo karne z ideą sprawiedliwości. Kara ma być odpłatą za czyn, ma być **odpłatą sprawiedliwą**. Siła oddziaływania prawa karnego zależy od sprawiedliwości kary. Niektórzy autorzy wiążą ideę sprawiedliwości kary z **zaspokojeniem społecznego poczucia sprawiedliwości**. Według takiej koncepcji kary, a szerzej – całe prawo karne, powinny pozostawać w zgodzie ze społecznym poczuciem sprawiedliwości.

Od dawna w nauce prawa karnego podnosi się, że **lepiej jest zapobiegać przestępstwom niż za nie karać**. Na tym polega główny cel każdego dobrego prawodawstwa (*C. Beccaria*). Prawo karne pełni więc funkcję **zapobiegawczą**, wychodząc z założenia, że jest zdolne wpływać na zachowania ludzi. Funkcja zapobiegawcza prawa karnego realizowana jest na etapie ustawowego zagrożenia karą, orzekania i wykonania kary. Samo zagrożenie sankcją pełni już funkcję prewencyjną, ale gdyby nie było egzekwowane, nikt by się nie obawiał ukarania. Tradycyjnie wyróżnia się dwie podstawowe funkcje – **funkcję prewencji ogólnej (generalnej) i indywidualnej (szczególnej)**. W prewencji ogólnej wskazuje się na **prewencję pozytywną i negatywną**. Ta druga polega na odstraszeniu od popełniania przestępstw za pomocą surowych kar. Współcześnie podkreśla się, że prawo karne powinno wpływać wychowawczo na społeczeństwo, kształtować postawy respektu dla porządku prawnego i umacniać przekonanie, że przestępstwo nie popłaca, a jego sprawca zostanie sprawiedliwie ukarany. Chodzi więc o prewencję ogólną pozytywną.